

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

(א) לעיל ד' ושי"ג, (ב) לקמן נה. גל. צ"ב ג"ג, ג"ג, (ג) קבוצה. רש"ל ע"ב (רש"ל, ד) ונ"י היטב מוס' גיטין כ' ד"ה: לפי שאין וכו' וק"ש"ע.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מעד וכו' דלא כמיבנה הכי וכו' נמי: (ב) בא"ד ואל"ת ומאי ראייה היא דלא תמא היא מייב:

גליון הש"ס

נב' יפה ויפה. ע"ב ע"ב צ"ב דף נ"ב ע"ב מוס' ד"ה אמר: שם והונא חברין. קרקעין מו ע"ב:

מוסף רש"י

בעל חוב גובה את השבחה. בעל חוב שהלוה לחצרו מעות ומכר לוה הנכסים והשכירות לקוחות, טורף בעל חוב הגוף והשכנה (בבאורב. ו) וכל הקרקע טורף הלווקח כמו שש"א משותפת על ידי הלווקח (ע"ב ד' ו) ואינו מחויב ללווקח כלום (ב"ק צ"ה).

רבינו הגנאל

רבה בר רב הונא אמר כגון שגול שדה ונטלה מסיקין ממחנהו בא גגול לגבות דמי השדה גובה אפי' ממשעבדי בא לגבות דמי פירות אינו גובה אלא מבני חרי. ומקשי' בין לרבה דאמר דמי הדיק פירות בורות שייחין ומעוררין ובין לרבה בר רב הונא דאמר דמי השדה שנטלה מסיקין אמאי טריף ממשעבדי מלוה על פה היא מלוה על פה פריה גובה (אלא ממשעבדי, ופריך' הכא במאי עסקינן כגון שחבע הגגול לגגול בב"ד והיינוהו ב"ד לרבה ואחר שנתחייב הלך ומכר נכסיו כזה הדין לטורף הגגול כל הנכסין שטרף הגגול מאחר שנתחייב בב"ד (א) מיהא משמעין חובי ב"ד לאדם שישלם כמלה בשטר דמי ונבי אפי' ממשעבדי. הא דאמר שמואל אימליך ובתו הכי כתוב שטרף שבהא ופריה כלומר לא כתובו אלו עד שיתמלך במקנה ואמר לו כתוב שהללו מעין תורפי השטר [הן] חשובין ולא מטופסא דשטרא שאין בהן ממש. ומקשי' ואי בעל חוב שמואל מי אמר דאית ליה פריה והא יהיה דאמר בעל חוב גובה את השבחה שבת אין פריה לא. ופריך רב יוסף בשיש ללוה קרקע. איכא דאמרי בשקנו מידו. ומקשי' עלה אביי וכי מותר ללות סאה בסאה למי שיש לו קרקע או

שנטלה מסיקין. אכסיע עכו"ם נטלה מן הגגול ומחמתו ומגן צבצא קמח (דף קמ"ו): הגגול שדה מחצירו ונטלה מסיקין אס מחמת הגגול חייב להעמיד לו שדה אחר והרי היא יולאה מתחת ידו דקתני צנטילת מסיקין הוא: **דיניה משמע.** הלכך צהאלת נגזף קאמר וגובה את הקרן דקאמר כשפר צו צורות: **בעינא משמע.** כמו שהיתה ולא שפיר צה צורות: **ומכר אס השדה.** והרי היא יולאה מתחת ידו של לוקח **דיניה ובעינא: צין לרצה צין לרצה.** דמוקמי גביית קרן מן הגגול כנגזל הא מלוה על פה הוא ולא טרפא שמשעבדי: **כשעמד דצין.** קודם שחכר נכסיו וכוון להצטוו צ"ד אית ליה קלא והוא ליה כמלוה צשטר: **מאי פסקא.** צממיה. פסקא תנא למלתיה דהעומד דצין אינו עומד על הפירות: **רז חיינא בר שילם.** סופר היה: **אמליך.** כשאתה כותב שטר הימלך צמוכר אס יקבל עליו להגבות ללווקח משפר נכסיו קרנא ושצחא ופרי אס יטרפוה ממנו: **כגון שיש לו קרקע.** לגגול זה שמגבחו ללווקח קרקע ולא מעות דהשתא לא מחזי כרצית: אסור ללות סאה צסאה שמה יוקרו חטיין: **כהלוואה שייך רצית טפי ממכר:** שקנו מידו. על השצנה דהוא ליה מחויב משעת המכר קודם שיש שטר המתנת מעות: **סדע.** דגובה ולא מצי לוקח למימר אלא אשצחי: **עד כותב לו מוכר ללווקח.** צאחריות שטר המכר: **ואשפי.** אשקט. דומה לו על הר נשפה דמתרגם על טורף שלוא (שע"ה יג): **ואדני.** אטער מכל ערעור: **אינו ועמליהו ושצחא.** וכיון דעל מוכר הדך גבי שצחא בעל חוב מלווקח וחוזר הלווקח על המוכר: **המנה דלא כתיב ציה פני שאין אדם מקבל עליו אחריות מה שהוא נותן:** ה"ג דאס נותן נכסיו צמתנה לא גבי בעל חוב שצחא הואיל ולא הדר על הנותן: **וכי יפה כה מסנה כו.** צמתיה כו. **יפה ויפה.** דצבר צו דציון דלא הדר גבי ליה לא מפסיד ליה צמתי דלא אפסדיה לצעל חוב דצשלמא גופה של קרקע א"ל אמאי (ג) וצנתיה מאין אגבה חובי אצל שצחא א"ל מאי אפסדתיך: **מסייע ליה למר שמואל.** דצעל חוב גובה את השצנה: **כשהוא גובה.** כשלווקח חוזר וגובה מן המוכר: **צמילי אחריו.** צבר אחר: **ללווקח מוגול.** דנגול דאי טריף שצחא דאמר ליה ארעאי אשצנה אצל בעל חוב כל כמה דלא טרפה לה לאו ידידיה הוא וצרותא ללווקח אשצנה: **על היולאה.** שהיולאה הלווקח צשצנה: **נוטל.** הלווקח: **אס השצנה מצעל קרקע.** מה שעודף על היולאה דאמר ליה פרעתי את חובך: **אין לו ללווקח אלא מן היולאה שהיולאה צה פורע לו שיעור צנה והשאר מפסיד: אי צלווקח מוגול.** האי צע"ח היינו נגול: **קשיא רישא.** דקתני נוטל את השצנה מצעל הקרקע: **קשיא רישא וסיפא.** דקתני צע"ח נותן את היולאה ולשמואל צעל חוב גובה השצנה ואינו נותן כלום: **המגיב**

כשעמד דצין על הקרן וצא על הפירות. תימנה אס כן מאלי מפני תיקון העולם הלא צדן לא גבי דמלוה על פה לא גבי ממשעבדי ויש לומר דאי לאו מפני תיקון העולם הוה אמיתא הואיל ועמד דצין על הקרן יש קול גם לפירות: **כגון שקנו מידו.** וא"ת א"כ אמאי קאמר אמליך הלא סתם קנין לכתיבה עומד וי"ל ה"מ כגון שהקנה לו דבר שהוא צעין דכיון דיפה כמו לעשות קנין רואה שיתצו לו: **בעל חוב גובה את השבחה.** נראה דגבי אפי' מן השצנה שהשצימו יתומים אע"פ שאין להם על מי לחזור והוא ליה כמתנה דלאמרינן לקמן דלא גבי צצחא מ"מ גובה מן משוס דכרעיה לצצוהו ויניהו כדמוכח צפרק יש צכור (בכורות דף נב. וס) דתנן אין הצכור נוטל פי שנים צראוי כצמוחוק ולא צשצנה ולא האשה כצמוצמה ולא הצנות צמוצומתייהו ופריך צגמרלא והאמר שמואל צעל חוב גובה את השצנה ומשני מקולי כצוזה שנו כאן ומוון צנות נמי תנאי כצוזה כצתובה דמי והתם משצנה יתומים מיירי דאי משצנה לקוחות אס כן מאלי אריח דלא טרפי צנות משצנה והלא מגוף הקרקע נמי לא טרפי לאין מוליאין למוון האשה והצנות מנכסין משועבדים אלא ודאי צשצנה יתומים מיירי ודוקא כצוזה אשה ומצויות דקילי לא גבו משצנה אצל צאר צע"ח גבי ורש"י פירש התם מוון הצנות כגון נשא אשה ופסק לזון צמה ה' שנים ולפירושו אין ראייה דלמי מיירי צשצנה לקוחות אן לא נהירא דלא דגן וקביל שצנה כצוזה ליה דלאמר בהמקבל (לקמן דף קז. ק) יתומים אומרים אנו השצחנו ואין השצנה שלך משמע דלא גבי משצנה יתומים התם מיירי כשעשה אפומיקי ואומרים אנו השצחנו ותן לנו היולאה כדון יורד לתוך שדה חצירו שלא צרשות וכן מוקי התם צמסקנא כשעשהה אפומיקי: **השצנה שצבר כתב בו.** אין לפרש דהכי מוכח דצע"ח גובה את השצנה דצשציל דצע"ח גובה את השצנה כותב מוכר ללווקח שישלם לו את השצנה דא"כ מאי פריך צמתנה דלא כתיב צה (א) הכי נמי דלא טריף צצנה והלא אין תלוי גביית הצע"ח צצמיתת המוכר אלא יש לומר דממשלם מוכר ללווקח את השצנה אין פריה אס יגבחו צעל חוב צמנו דאין הלווקח מפסיד כל כך וא"ת ומאי ראייה (א) היא דלמא מיירי צלווקח מוגול דנגול דאי אית ליה שצחא וי"ל דאי צלווקח מן הגגול איירי הוה ליה למכתב נמי (א) ופיריהוון אלא מיירי צצעל חוב דלית ליה פריה אי נמי מדקאמר ועמליהוון היינו הולאה ושצחיהוון היינו השצנה היתר על היולאה ואי צנגול הא נגול גופיה יתצו ליה יולאה כדון יורד למוך שדה חצירו שלא צרשות: **הא**

קבא א מיי פ"ט מהל' גולה ואכידה הל' ד ג סתנ עשין עג טו"ש"ע ח"מ ס' שעב סעף א: קבא ב מיי פ"ט מהל' מלוה וזה הל' ד סתנ עשין דר טו"ש"ע ח"מ ס' לע סעף א וסי' קיא סעף א: קבא ג מיי פ"ט מהל' גולה ואכידה הל' ד סתנ עשין עג טו"ש"ע ח"מ ס' שעב סעף א ומש"ב: קבא ד מיי פ"ט מהל' מלוה וזה הל' ג סתנ עשין דר טו"ש"ע ח"מ ס' קטו סעף ג: קבא ה מיי שס הל' א טו"ש"ע סס סעף א: קבא ו ז מיי פ"ט מהל' גולה הל' ו סתנ עשין פג טו"ש"ע ח"מ ס' שעב סעף א וע"ש ובק"ר:

רבינו הגנאל

למי שקנו מידו. ופריך רב יוסף האי בהלואה אסור אבל בוביני שרי. ואע"פ דאמר רב נחמן קרקע אין לו כלומר כיון שנטרפה שדה זו מידו נמצא כאילו לא היתה מכירתו מכירה וכי זה השבח או הפירות שבר מעותיו הוא נוטלה הא אמר רב יוסף כי האי גוונא בוביני שרי. ומסקנא דשמתא הנותן שדהו מתנה ובא בעל חוב לטרופה אינו גובה השבח דלא גבי בעל חוב השבח אלא מן הקונה שדה משועבדת לבעל חוב וריק רבא מדפריש בשטר וביני אנא אשפי ואמרק ואדכי וביני אילין אינו ועמליהוון ושבחיהוון ואוקים קדמך וצבי ובינא דגן וקביל עליה משוס הכי גבי בעל חוב שבהא דהא קביל עליה המוכר ונותרה הקונה בזה אבל המתנה שאין כתוב בה זה (א) כלול לא גבי הבעל חוב מן המקבל מתנה שבה ובה אמר יפה כח המתנה מוכר המוכר. תניא המוכר שדהו לחבירו ובא בעל חוב וטרפה אם השבח יותר על ההוצאה כו' פי כגון שקנאה בק' הוציא י' כספים ושדה עתה קייב נוטל בעי"ח השדה כולה והשבחה כמות שהיא ונותן לקונה י' כספים שהוציא על השדה וחוזר הקונה ונאם המוכר י' כספים ואם ההוצאה יתירה על השבח כגון שהוציא עליה כ' ושדה עכשיו קיי אין לו מבעי"ח אלא י' כספים מן ההוצאה שיעור השבח שהשביח בקרקע נוטל ק' מן המוכר ומפסיד י' הלווקח. וזו שנטל הקונה חלק בקרקע הוא נוטל.

הא

(א) ע"י כמ"ף לקמן דף ח גבי ממונה דר"י צמלרו לו צ"ד אס תן לו כ"י ע"ש הטיב. (ב) אולי צ"ל שאין כתוב צעל חוב